

2022: BIO IN BEWEGING

Jaarverslag

Voorwoord

"Samenwerking is essentieel in onzekere tijden."

Na jaren van groei en positieve signalen was 2022 wel even slikken voor de biologische sector, met heel wat onzekerheid en bezorgdheden. Als BioForum zijn we antwoorden blijven zoeken op de vele vragen die er vanuit de sector kwamen. Dikwijls was het ook afwachten tot het stof wat was gaan liggen. Dat we niet hebben stil gezeten, kan je lezen in dit jaarverslag.

Het vrij stabiele evenwicht tussen vraag en aanbod met een goede prijszetting voor alle spelers in de keten stond in 2022 onder druk in bepaalde sectoren. Dat zorgde voor onrust. Er werd al eens over en weer geroepen, terwijl we als sector zouden moeten beseffen dat samenwerking in onzekere tijden essentieel is. We spreken niet voor niets over ketens: de verschillende schakels zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden om de crisis te lijf te gaan!

BioForum neemt de taak op zich om naar alle schakels te luisteren, werkt waar mogelijk aan oplossingen, geeft advies en helpt ook die boodschap uit te dragen naar consumenten en beleid. Sommigen vinden dat we niet genoeg doen voor hen. Begrijpelijk, maar als kleine organisatie hebben we geen onbeperkte slagkracht.

We zouden natuurlijk ook graag zien dat er meer rekening gehouden wordt met de biosector als het gaat om de vraag welke landbouw we nu echt willen in Vlaanderen. We proberen te wegen op het beleid. Met de hulp van Europa komt daar schot in.

2022 was een moeilijk jaar, dat durven we gerust toe te geven. Maar dat betekent niet dat we als sector uitgeteld op het canvas liggen. Integendeel, in onzekere tijden is het goed om onze positie te bepalen en die blijft hetzelfde: we zijn op het vlak van landbouw en voeding de meest duurzame sector. Dat willen we ook in de toekomst blijven uitbouwen en uitdragen.

Inhoudstafel

00 2022 IN CIJFERS

- BioForum in cijfers
- Inkomsten en uitgaven

01 WANKELE WERELD

- De dierlijke sector heeft het moeilijk
- minder koopkracht = minder bio?

02 OMGEVING

- Kiezen voor systeemaanpak
- Opkomen voor biobelangen

03 BIOWETGEVING

- Wetten vragen overleg
- Praktische uitwerking
- Wetgeving mag flexibel zijn in nood

04 SAMEN DOEN WE HET BETER

- Leren van elkaar
- BioXpo
- Bio Bruist

05 EEN STERKE BIOMARKT

- Hoe ziet de markt er uit?
- Postharvest
- Slachtproblematiek
- De mooiste boodschap is bio

06 BLIK OP DE TOEKOMST

- Meer dierenwelzijn en lokale eiwitten
- De toekomst van bio in Vlaanderen
- Klimaatneutraal boeren

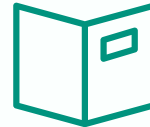
2022 in enkele cijfers

569

leden tegen eind 2022

Bio Actief

3000

exemplaren per nummer

13

collega's in ons team

Biogarantie Belgium

40

gebruikers eind 2022

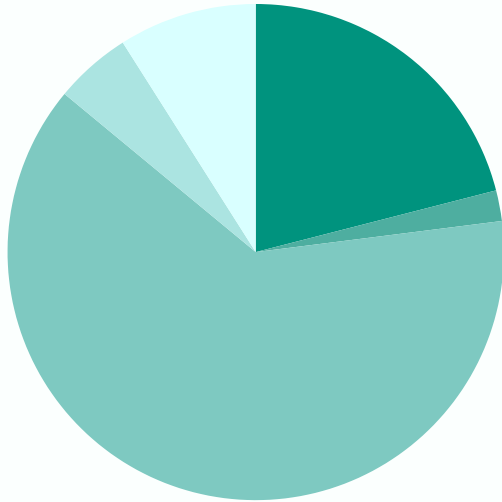
Bio Mijn Natuur

11318

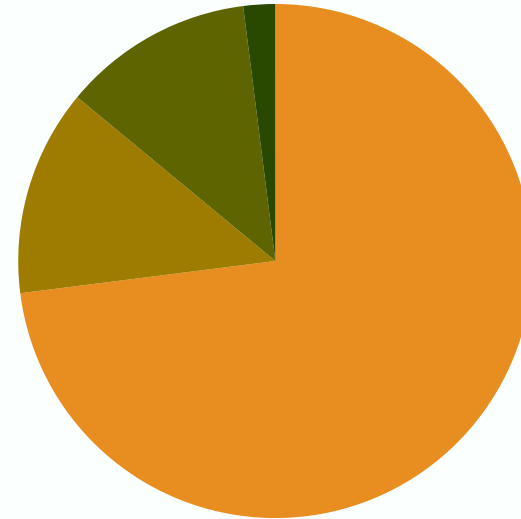
bezoekers per maand

Inkomsten

67%	Project- en andere subsidies
21%	Lidgelden en sectorbijdragen
5%	Andere inkomsten
5%	Bio-garantie-royalities
2%	Advertenties en sponsoring

Uitgaven

73%	Personeel
13%	Activiteiten en communicatie
12%	Algemene werking
2%	Andere kosten

01

—

WANKELE WERELD

Na de twee coronajaren snakte de wereld in 2022 naar meer stabiliteit, maar de oorlog in Oekraïne stak daar een stokje voor. Het woord 'crisis' viel regelmatig. Op zulke momenten is de steun van een sectororganisatie als BioForum meer dan nodig.

1.1 De dierlijke sector heeft het moeilijk

Vooraf biologische pluimvee- en varkenshouders hadden het moeilijk in 2022. Zij trokken meermaals aan de alarmbel. De energie- en voederkosten stegen sneller dan de inkomsten.

- BioForum sprak de rest van de keten (pakstations, supermarkten) aan op hun verantwoordelijkheid, zowel rechtstreeks als via opiniestukken in de media.
- BioForum vroeg crisissteun bij de overheid. Die vraag werd niet gevolgd.
- BioForum organiseerde bijeenkomsten van pluimvee- en varkenshouders om te kijken waar er oplossingen waren.
- BioForum volgde de voederprijzen voor kippen en varkens nauwgezet op en communiceerde die ook via de nieuwsbrieven. Die kennis helpt om het probleem zichtbaarder te maken.

BioForum organiseerde de wedstrijd “De Mooiste Kippenweide”. Zo toonden we aan de consument met hoeveel passie biologische pluimveehouders voor hun dieren zorgen en spoorden we hen aan om te kiezen voor Belgische bio-eieren.

1045 mensen stemden voor de Mooiste Kippenweide.

Pluimveehouder **Jef Dries** mocht uiteindelijk de titel in ontvangst nemen.

De wedstrijd kreeg heel wat media-aandacht.

1.2 Minder koopkracht = minder bio?

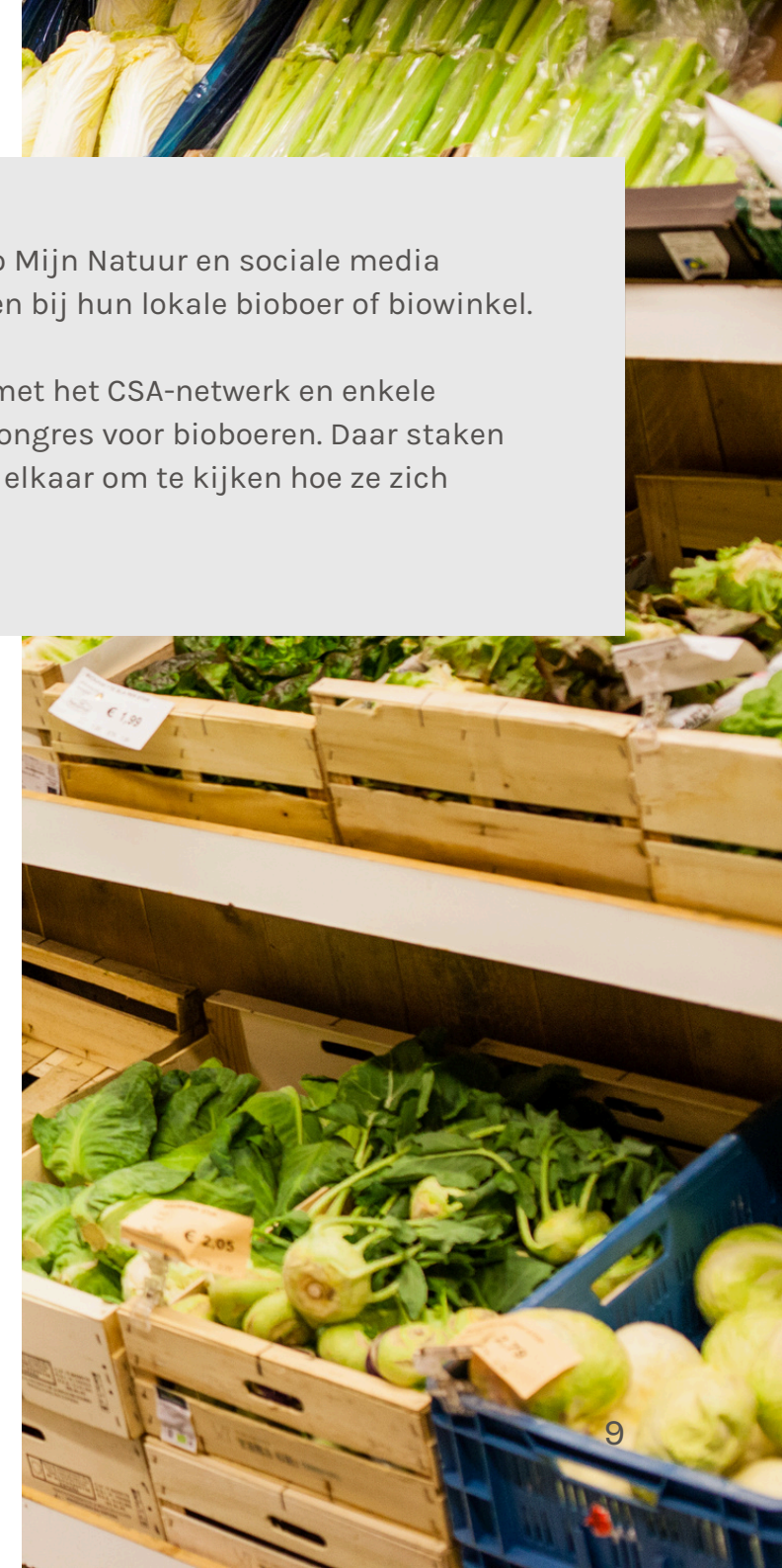
Doordat voeding een flink stuk duurder werd, gaven consumenten minder uit en zochten ze naar goedkope alternatieven. De biowinkels en korteketen-bedrijven leken daar in 2022 de dupe van. Meerdere boeren met eigen verkoop meldden ons dat ze een terugval zagen in hun klanten.

In september brachten we een themanummer uit van Bio Actief over **faire handelsrelaties**. In 2022 bleek dat meer dan nodig.

- BioForum riep via de website Bio Mijn Natuur en sociale media mensen op om te blijven te kopen bij hun lokale bioboer of biowinkel.
- BioForum organiseerde samen met het CSA-netwerk en enkele biotelers het eerste Korteketencongres voor bioboeren. Daar staken de 36 aanwezigen de koppen bij elkaar om te kijken hoe ze zich konden versterken.

02

OMGEVING

Stikstof, PFOS, mestoverschotten... De Vlaamse landbouw en natuur staan onder druk. Deels is dat het gevolg van foute keuzes uit het verleden, oplossingen zijn niet eenvoudig. Vanuit de biosector proberen we duidelijk te maken dat het systeem anders moet. Met ook nog de onderhandelingen over het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) was in 2022 op beleidsvlak een zeer druk jaar.

2.1 Kiezen voor systeemaanpak

De biosector gelooft dat de manier waarop we in Vlaanderen aan landbouw doen anders moet. Die houding dragen we ook mee als we mee aan tafel zitten.

- De biosector kreeg uitzonderingen in het stikstofakkoord, maar die volstonden voor ons niet. BioForum diende een bezwaarschrift in, omdat het akkoord de problemen niet aanpakt bij de wortel.
- Het eerste voorstel voor het volgende Mestactieplan (MAP 7) was voor de landbouwsector waaronder BioForum onmogelijk. Een aantal voorstellen maken biologische landbouw onmogelijk. Daarop nodigt de overheid de landbouw- en milieusector uit om zelf voorstellen uit te werken.
- De Vlaamse overheid verzuumde in het PFOS-schandaal aan zijn informatie- en zorgplicht. Daarom trokken wij samen met Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace en Velt naar de rechter. De zaak komt in 2024 voor.

BioForum ondertekende een **visietekst met aanbevelingen** naar het beleid om milieuproblemen als PFOS in de toekomst te vermijden.

2.2 Opkomen voor de biobelangen

Een groot deel van het beleidswerk in 2022 stond in het teken van het nieuwe GLB. Dat bepaalt op welke manier Vlaanderen zijn landbouw inricht. BioForum zorgde ervoor dat bioboeren een stem hadden in de beleidskeuzes.

- BioForum wees de Vlaamse overheid erop dat hun nieuwe definitie van actieve landbouwer een kwart van de biologische boeren zou uitsluiten van financiële steun. Het voorstel werd aangepast.
- In het eerste ontwerp vielen de biohectarepremie en voortzettingspremie erg laag uit. Na bemiddeling werd dat bedrag opgetrokken. Het ligt nog steeds laag, maar kan nu wel met andere premies worden gecombineerd. Dat was voordien niet mogelijk.
- BioForum betrok zijn leden in het formuleren van standpunten. Met onze zogenaamde 'Flashes'-mailings hielden we bioboeren ook zeer direct op de hoogte van vorderingen in dossiers als PFOS, stikstof, GLB en MAP.

“Inlevend luisteren naar elkaar, door de ander zijn venster kijken, of zelfs in de huid van die ander kruipen om zijn dagdagelijkse praktijk te leren kennen. Dat is het overlegmodel van de toekomst,”

ESMERALDA BORGIO, BELEIDSMEDEWERKER

03

BIOWETGEVING

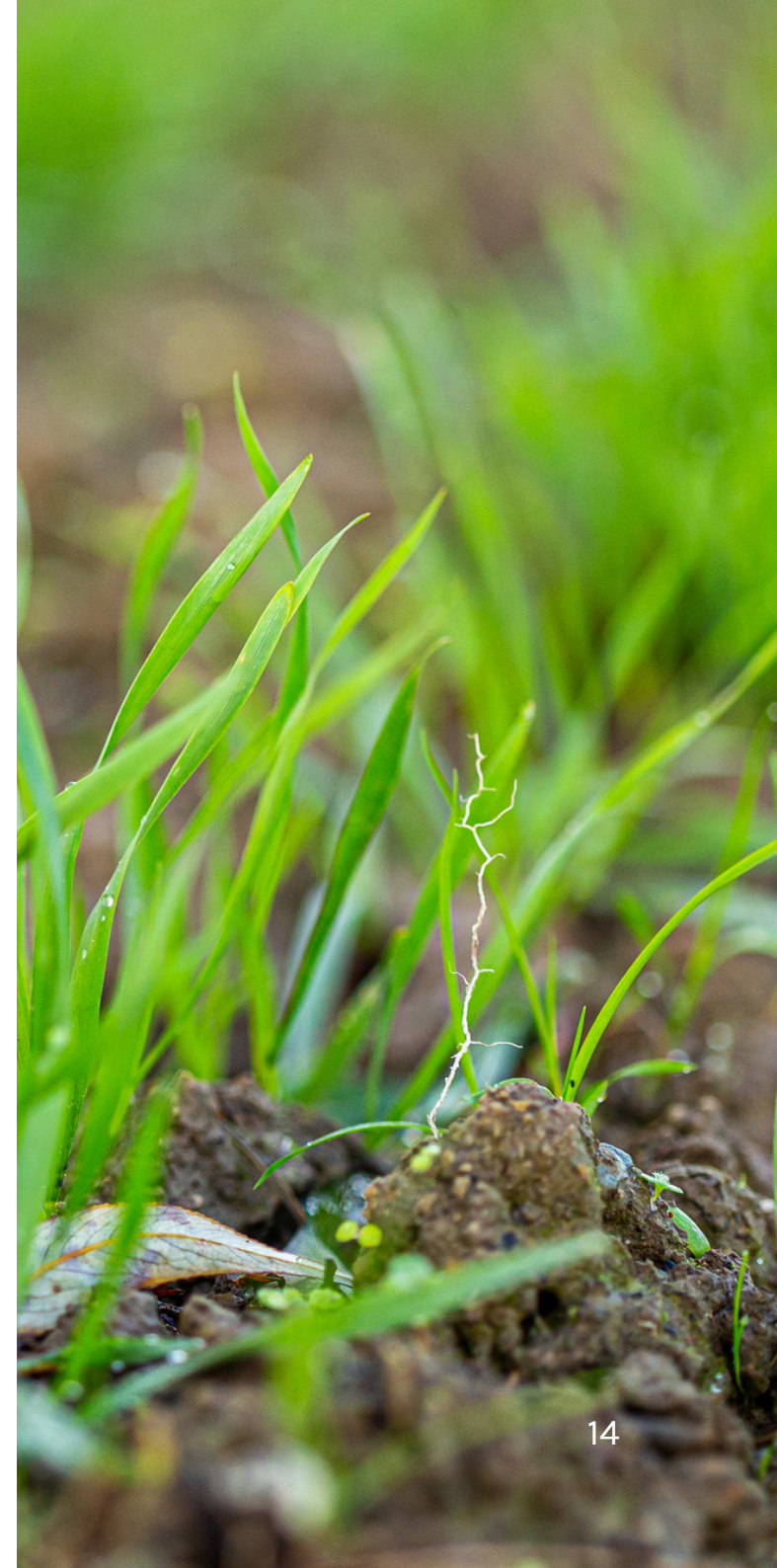
Op 1 januari 2022 ging de nieuwe biowetgeving eindelijk van start. Dat betekent niet dat het werk daarrond stilviel. Sommige details werden nog verder uitgewerkt, en ook de oorlog in Oekraïne vroeg om een bijsturing.

3.1 Wetten vragen overleg

Biologische ondernemers ondervinden soms dat de biowetgeving dubbelzinnig of onduidelijk is. Ze laten dat aan ons weten.

- BioForum zit elke twee maanden samen met de controleorganisaties en een Waalse sector-vertegenwoordiger om een eenduidige interpretatie van de regels af te spreken. Om diezelfde reden hebben we ook elk kwartaal een overleg met de Vlaamse overheid.
- Door nauw contact met Europese koepelorganisatie IFOAM Organics Europe zorgen we ervoor dat de biologische regels in heel Europa min of meer gelijklopen.

3.2 Praktische uitwerking

In sommige gevallen zijn de regels in de biowetgeving heel algemeen geformuleerd of moeten bepaalde details nog uitgewerkt worden.

- BioForum zorgde ervoor dat pluimveehouders de veranda mee kunnen laten tellen voor de bezettingsdichtheid in hun stal. Voor hen maakte dat een groot verschil in de rendabiliteit van hun pluimvee
- BioForum dacht mee na over de definitie van 'teelt-materiaal' en de nieuwe productieregels van biologisch zout en insecten

"Wetgeving is nooit af. Dat geldt ook voor de nieuwe bioregels. We blijven er mee aan werken."

ANNICK CNUDDE, ADVISEUR WETGEVING

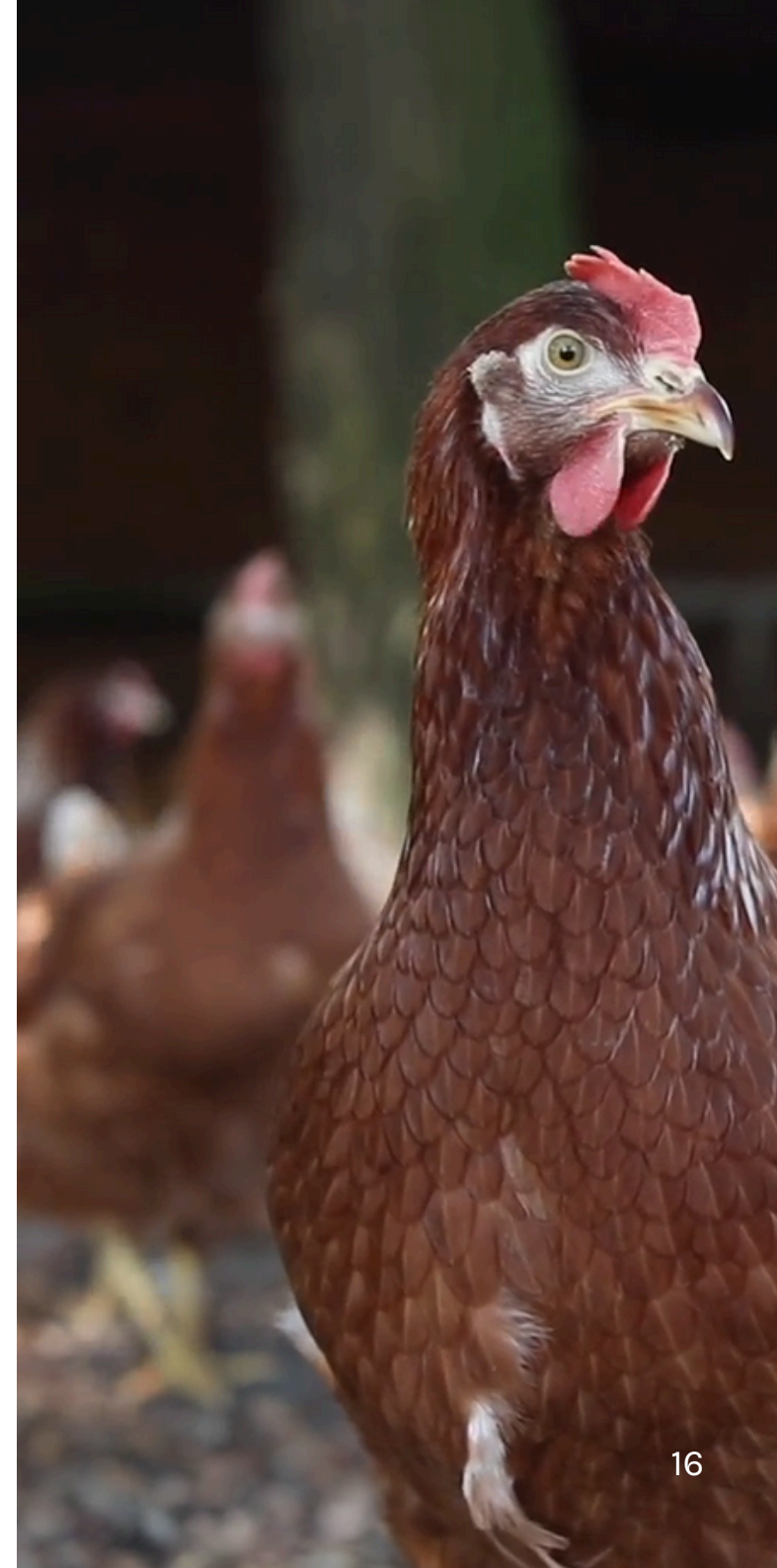
3.3 Wetgeving mag flexibel zijn in nood

Na de Russische inval in Oekraïne explodeerden de prijzen voor veevoedergrondstoffen en waren er ook tekorten.

- BioForum vroeg de Vlaamse overheid om de oorlog in Oekraïne te erkennen als rampzalige omstandigheid. Dat maakte het mogelijk dat een klein percentage niet-biologisch eiwit kon worden toegevoegd aan de voeders van biologisch pluimvee en varkens, zodat er geen gezondheidsproblemen ontstaan bij de dieren.

Wij zetten de biowetgeving om in leesbare taal in onze publicatie Bio & De Wet.

04

SAMEN DOEN WE HET BETER

We hadden het twee jaar moeten missen: elkaar ontmoeten en inspireren. In 2022 kon het gelukkig opnieuw, en we maakten er meteen een feestje van.

4.1 Leren van elkaar

De biosector is een kleine sector en dus kunnen we maar beter van elkaar leren en dingen van elkaar opsteken.

- BioForum organiseerde in verschillende sectoren Biobedrijfsnetwerken. In totaal hadden we 17 ontmoetingen tussen boer en (praktijk)onderzoekers in 2022
- Met het project “Boeren in de Westhoek” stimuleerden we samenwerking tussen bioboeren uit deze regio. We werkten een blanco samenwerkingsovereenkomst uit voor het delen van arbeid, maakten een adressenboekje en organiseerden een BBQ en kaas- en wijnfeest met lokale bioproducten.
- Op vraag van een van onze leden faciliteerden we regionale bijeenkomst voor boeren rondom Turnhout, wat leidde tot meer samenwerking tussen deze boeren. Voor de boeren van Oost-Vlaanderen maakten we een adressenboekje op voor de regio Waasland en Vlaamse Ardennen om zo samenwerking te vergemakkelijken.
- We begonnen met lerende netwerken voor verwerkers. Onder de naam “Biobedrijven leren van elkaar” komen voedingsbedrijven samen op een bedrijf om daar bij te leren over specifieke thema’s zoals energie en een waardegedreven inkoopbeleid.
- Met de online webinars Start2Bio maken we nieuwe bedrijven en nieuwe medewerkers wegwijs in de biosector.

Met de brochure “Samen Sterk” schreven we een handleiding voor boeren die willen samenwerken

“Het is altijd fijn om te zien hoe bioboeren bereid zijn om elkaar te helpen en kennis te delen.”

AN JAMART, ADVISEUR LANDBOUW

SAMEN STERK

Een handleiding voor samenwerking tussen (bio)boeren

4.2 Bioxpo

Na 2 jaar mocht onze beurs BioXpo eindelijk weer doorgaan. We voorzagen een groepsstand voor leden en nodigden iedereen uit voor een netwerkmoment. We toonden er ook de video's van inspirerende biowinkeliers.

Ook op de Tavola-beurs in Kortrijk organiseerden we een groepsstand voor leden.

4.3

We vonden het tijd dat de Vlaamse biosector zich eens in de bloemetjes zette en organiseerden op 23 september in Gent 'Bio Bruist': een groot feest!

05

EEN STERKE BIOMARKT

Biologische landbouw kan maar floreren als de rest van de keten en de consument volgt. Het is dan ook een van onze opdrachten om knelpunten in die keten te onderzoeken en te kijken hoe we die kunnen oplossen.

5.1 Hoe ziet de markt er uit?

Welke marktrends zijn er? Hoe evolueren de prijzen? In 2022 was het belangrijker dan ooit om de markt goed op te volgen.

- BioForum publiceert maandelijks marktberichten over biologisch graan en eiwitgewassen. Ook de prijs van biologisch voor pluimveevoer wordt opgevolgd.
- Twee keer per jaar wordt een overzicht van de biologische zuivelmarkt gepubliceerd.
- BioForum zit samen met de internationale biologische fruitteeltsector om oogstprognoses op te maken.
- In West-Vlaanderen kijken we hoe we omschakeling en samenwerking in de biologische melkveehouderij kunnen stimuleren.

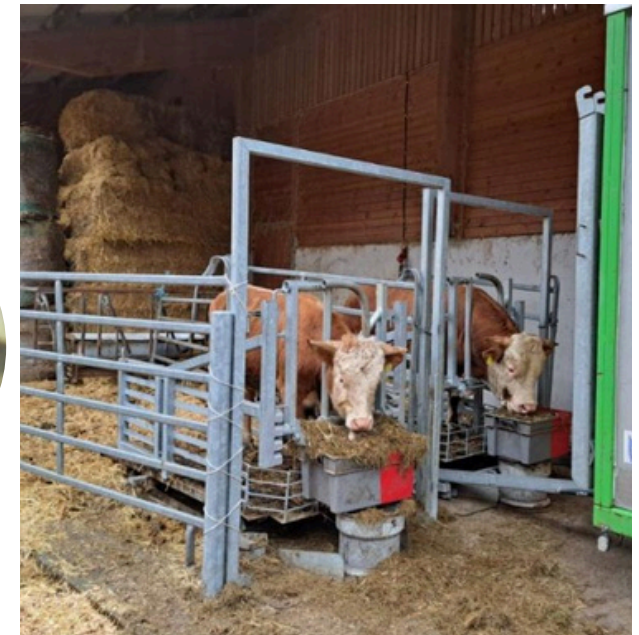
5.2 Postharvest

Om de keten van inlandse granen en peulvruchten te versterken, is er nood aan een goede infrastructuur voor na oogst-behandelingen. BioForum hoorde bij de sector welke noden er zijn. Op basis daarvan voerden we een **literatuurstudie** uit die keek naar de **financiële en technische haalbaarheid**. Tegen de zomer van 2023 realiseren we hopelijk bijkomende infrastructuur.

5.3 Slacht- problematiek

Het sluiten van talrijke slachthuizen maakt het moeilijk om biovee te slachten. Bioforum zocht oplossingen in de vorm van een **mobiele dodingsunit** voor runderen en in het project 'microslachthuis'.

“Bio is er na veel pioniersjaren in geslaagd om uit te groeien tot een volwassen en gerespecteerde landbouwmethode. De uitdaging is om nu ook te evolueren naar een eerlijker en duurzamer handelssysteem”

PAUL VERBEKE, KETENMANAGER

5.4

de mooiste boodschap

is

uit Europa

Nudging Organic is een project dat de vraag naar biologische producten wil vergroten via een promotie- en nudging-campagne in supermarkten. De promotiecampagne heeft als doel consumenten te overtuigen van de meerwaarde van bio en het vertrouwen in het Europees biologisch keurmerk te vergroten.

- BioForum organiseerde 2 nudging-acties rond telkens een andere productcategorie met verschillende acties in Carrefour en Delhaize. Er hoorde ook een campagne bij op sociale media en met advertenties in het straatbeeld.
- BioForum communiceert het hele jaar door over de meerwaarde van bio in het kader van de campagne.
- BioForum onderzoekt hoe het gesteld is met de herkenning en vertrouwen van het biolabel en evalueert elk jaar hoe de campagne hieraan kan bijdragen of heeft bijgedragen.

06

BLIK op de toekomst

De biosector is bij uitstek een sector die naar de toekomst kijkt. BioForum wil daar ook aan bijdragen en zet in op verschillende fronten. De vier bioprincipes vormen daarbij altijd het uitgangspunt.

6.1 Meer dierenwelzijn

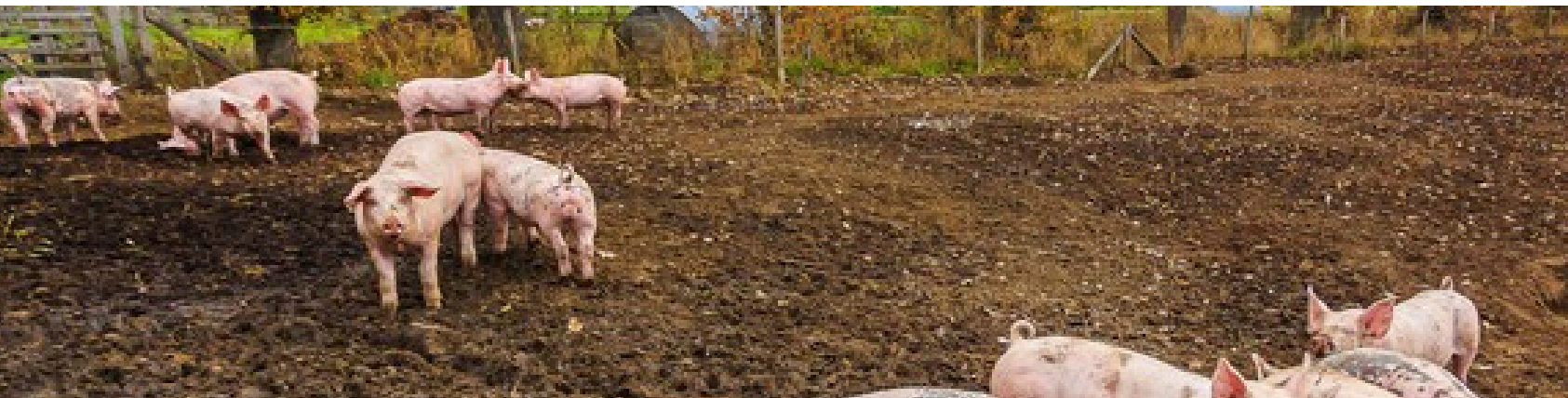

Verschillende projecten van BioForum draaien om het verbeteren van het dierenwelzijn.

- In het PPILOW-project willen we het dierenwelzijn voor biologische kippen en varkens verbeteren.
- ALTBIOLEG zoekt naar alternatieve ontwormingsmiddelen voor pluimvee

6.2 Meer lokale eiwitten

Een van de vraagstukken in de landbouw is hoe we op het vlak van eiwitten meer zelfvoorzienend kunnen zijn. In heel wat **kleinere projecten** hebben we dat onderwerp meegenomen. Op de slotdag van het grensoverschrijdende project **Symbiose** was dat het thema.

6.3 De toekomst van bio in Vlaanderen

De Vlaamse overheid werkte in 2022 aan een nieuw strategisch plan voor de biologische landbouw, dat ze in 2023 willen lanceren. BioForum, Boerenbond en ABS sloegen de handen in elkaar en kwamen aanzetten met een gezamenlijk actieplan. Dat bevat 5 doelstellingen:

- We willen groeien naar 5% bio areaal of 30.000 hectare
- We groeien naar 5% omzetwaarde in de gezamenlijke dierlijke producties
- We willen minimaal 5% biobedrijven hebben tegen eind 2027
- We zien het volume van de bioconsumptie groeien naar 5% van de totale consumptie
- We willen minimaal 5% bioaandeel in de overheids catering tegen eind 2027

6.4 Klimaatneutraal boeren

In het project **Clienfarms** slaan Europese onderzoeksinstituten, bedrijven en non-profit organisaties de handen in elkaar om klimaatneutrale landbouwpraktijken te ontwikkelen en toe te passen. In Vlaanderen zullen BioForum en BOS+ aan de slag gaan met agroforestry, waarbij bomen of houtkanten worden aangeplant op landbouwpercelen. Ook het project Carbon Farming zet daar op in: bij twee deelnemende boeren plantten we bomen en houtkanten aan.

